

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๓

รอบการประเมินที่ ๑ / ๒๕๖๗ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ชื่อ-นามสกุล นางสาวเลิศไธโร เลิศไกร ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน

กลุ่ม/ฝ่าย/สพด กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน

หัวข้อการพัฒนา เรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจกรอบธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Framework Awareness)

สถานที่ กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๓

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗

วิทยากร/ผู้ให้ความรู้ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

หน่วยงานที่จัดอบรมสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล Thailand Digital Government Academy
สรุปสาระสำคัญ

การสร้างความรู้ความเข้าใจกรอบธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Framework Awareness) เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 หลักการของการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลและแนวทางในการจัดตั้งคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลในหน่วยงาน

สำหรับหลักสูตร การสร้างความรู้ความเข้าใจกรอบธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Framework Awareness) เป็นหลักสูตรพื้นฐานในการปฏิบัติงาน เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย

1. พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562

กลไกสำคัญตามกฎหมาย

- ให้มี การจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (แผนระดับชาติ)
- ให้มี คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน
- ให้มี สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายนี้

กฎหมายนี้

➢ ให้มี ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เป็นกรอบในการบริหารจัดการของข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ

➢ ให้มี หน่วยงานของรัฐจัดทำข้อมูลและบริการในรูปแบบดิจิทัล Digitization

➢ ให้มี หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล Open Government Data

➢ ให้ หน่วยงานของรัฐแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน Integration และมี ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง สนับสนุนการเชื่อมโยงบริการดิจิทัล ให้เกิดบริการสาธารณะแบบเบ็ดเสร็จ

สรุปประโยชน์ที่ประชาชน และส่วนรวมที่จะได้รับ

➢ ได้ รับบริการภาครัฐที่สะดวก รวดเร็ว ไม่สร้างภาระแก่ประชาชน ลดการใช้สำเนา

เอกสารในการติดต่อราชการ

- ติดต่อภาครัฐ ใช้บัตรประชาชนใบเดียวทำได้ทุกเรื่อง หรือติดต่อออนไลน์ได้แบบเบ็ดเสร็จ One Stop Service
- ใช้ ข้อมูลเปิดภาครัฐ สำหรับการติดตามและตรวจสอบการดำเนินการของรัฐ
- สามารถนำข้อมูลเปิดของหน่วยงานของรัฐ ไปพัฒนานวัตกรรมที่สร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม

2. ที่มาธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ คือ การกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสีย ในการบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐ ทุกขั้นตอนเพื่อให้การได้มาและการนำข้อมูลของหน่วยงานของรัฐไปใช้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนตัว และสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน และบูรณาการระหว่างกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย

เหตุผลและความจำเป็นใดที่ต้องจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data governance) คือ ประเทศไทยได้จัดทำนโยบาย Thailand 4.0 ขึ้น เพื่อพยายามพัฒนาประเทศไทยจากประเทศกำลังพัฒนาสู่ประเทศที่ พัฒนาแล้ว ด้วยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐรูปแบบเดิมที่ทำงานแบบแยกส่วน และไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน เท่าที่ควรไม่สามารถตอบโจทย์นโยบายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องปรับปรุงเรื่องดังกล่าวนี้ และปรับเปลี่ยนรัฐบาล แบบเดิมสู่รัฐบาลดิจิทัล ซึ่งหลักการสำคัญของรัฐบาลดิจิทัล ประกอบด้วย 2D (Digitalisation และ Data driven) และ 1C (Citizen centric) Digitalisation คือ การปฏิรูปการทำงาน และการให้บริการให้เป็นดิจิทัล Data driven คือ การขับเคลื่อนองค์กรด้วยข้อมูลที่ดี Citizen centric คือ การยกระดับงานบริการภาครัฐให้มี การออกแบบ ประสบการณ์และดำเนินการแบบเฉพาะเจาะจงตามความต้องการรายบุคคลบนความสมดุล ระหว่างความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ข้อมูล ประชาชน และการอำนวยความสะดวก

องค์ประกอบของการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐประกอบด้วย

1. จัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
2. จัดทำพจนานุกรมข้อมูล (Data dictionary) ฟิลด์/คอลัมน์หมายความว่าอะไร ต้องการสื่อถึง ข้อมูลอะไร รูปแบบของข้อมูลเป็นอย่างไร แหล่งอ้างอิงของข้อมูลแต่ละฟิลด์/คอลัมน์เป็นข้อมูลส่วนบุคคล หรือไม่ เผยแพร่ให้ใครเข้าถึงได้บ้าง มีชั้นความลับหรือไม่
3. จัดทำคำอธิบายชุดข้อมูล (Metadata) ชื่อชุดข้อมูล เจ้าของข้อมูล คำสำคัญ แหล่งอ้างอิง มีข้อมูล ส่วนบุคคลหรือไม่ ขอบเขตการเผยแพร่ข้อมูล ระดับชั้นความลับ แหล่งจัดเก็บ การปรับปรุงข้อมูล วันที่ ปรับปรุงข้อมูลล่าสุด
4. จัดทำแนวปฏิบัติสำหรับชุดข้อมูล (Dataset guideline) โดยคำนึงถึง Data security, Data privacy และ Data quality

3. ข้อมูล (Data)

ข้อมูล (Data) จัดเป็นทรัพย์สินที่สำคัญในการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาครัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับการนำข้อมูลมาใช้สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลให้กับทุกภาคส่วน แต่ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐยังประสบกับปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาเชิงนโยบายและปฏิบัติ ทั้งในเรื่องความซ้ำซ้อนของข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (เช่นการรักษาความลับ การเข้าถึงข้อมูล การรักษาความเป็นส่วนตัว) คุณภาพของข้อมูล (เช่น ความถูกต้อง ความครบถ้วน ความเป็นปัจจุบัน) การเปิดเผยข้อมูล (เช่น หน่วยงานเจ้าของข้อมูล

ไม่อนุญาตให้เข้าถึงข้อมูล กระบวนการขอใช้ข้อมูลซับซ้อนและใช้เวลานาน ข้อมูลไม่อยู่ในรูปแบบที่ใช้งานต่อได้ง่าย) และยังไม่มีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ประเด็นปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้อาจเป็นผลมาจากการบริหารจัดการข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจนของหน่วยงาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการและแนวปฏิบัติในธรรมาภิบาลข้อมูลและบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้การได้มาและการนำไปใช้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มั่นคงปลอดภัย รักษาความเป็นส่วนบุคคล และสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัยได้จริง เสาหลักของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐประกอบด้วย

1. Data Security การกำหนดหมวดหมู่และชั้นความลับของข้อมูล การกำหนดสิทธิหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับชุดข้อมูล การกำหนดมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบที่เกี่ยวข้องกับชุดข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. Data Privacy การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การไม่เปิดเผยข้อมูลพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลโดยไม่มีเหตุอันสมควร

3. Data Quality ไม่ควรเชื่อถือข้อมูลที่หาได้จาก Search engine / Wikipedia โดยทันทีแต่ควรตรวจสอบกับแหล่งข้อมูล (Reference Data) ที่เชื่อถือได้ เช่น กฎหมาย หนังสือ ราชการ ประกาศ คาสั่ง ฯลฯ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพข้อมูล

1. แหล่งอ้างอิง (Reference) ที่น่าเชื่อถือ 2. จัดลำดับแหล่งอ้างอิงตามความน่าเชื่อถือ 3. มีการกำหนดสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลอย่างชัดเจน 4. การตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพของข้อมูลต้องดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ 5. มีการกำหนดมาตรฐานข้อมูลอย่างชัดเจน 6. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียติดต่อกับเจ้าของข้อมูลในกรณีมีข้อสงสัยหรือพบข้อผิดพลาด 7. มีการจัดทำ Data dictionary/Data index และ Metadata สำหรับชุดข้อมูล 8. เมื่อมีการปรับปรุงข้อมูลต้องพิจารณาว่าจำเป็นต้องปรับปรุง Data dictionary/Data index และ Metadata สำหรับชุดข้อมูลนั้นหรือไม่ 9. ปรับปรุงข้อมูลในแหล่งจัดเก็บทุกแหล่งให้สอดคล้องกันเสมอ 10. ปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างสม่ำเสมอ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูล

ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูล โดยประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลข้อมูล กฎเกณฑ์หรือ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกับข้อมูล บทบาทและความรับผิดชอบในธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และการวัดการดำเนินการและความสำเร็จของธรรมาภิบาลข้อมูล ภาครัฐ กล่าวคือ บุคคลที่ได้รับบทบาทในธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ จะมีหน้าที่ในการกำหนดขอบเขต กฎเกณฑ์ และนโยบายข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เพื่อควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ตั้งแต่การสร้าง การจัดเก็บ การประมวลผล การใช้ การเผยแพร่ จนถึงการทำลาย โดยกฎเกณฑ์และนโยบายข้อมูลต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรของแต่ละหน่วยงาน การวัดผลการดำเนินการช่วยให้เห็นระดับการดำเนินการของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ซึ่งส่งผลต่อ ความสำเร็จของการดำเนินการหรือคุณภาพของข้อมูล ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเป็นแนวทางให้หน่วยงาน ภาครัฐ ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และหน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ นำไปปรับใช้ให้เข้ากับ ลักษณะเฉพาะของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้สามารถปรับตัวตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการข้อมูล คือ คำจำกัดความที่อธิบายถึงกระบวนการที่ใช้ในการวางแผน (Plan) ระบุ (Specify) เปิดใช้งาน (Enable) สร้าง (Create) รับ (Acquire) ดูแลรักษา (Maintain) ใช้ (Use) จัดเก็บ ถาวร (Archive) ดึงข้อมูล (Retrieve) ควบคุม (Control) และทำลายข้อมูล (Purge)

5. กรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน

กรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน เป็นโครงสร้างที่ช่วยให้องค์กร กำหนดความ รับผิดชอบการตัดสินใจและดำเนินการกับข้อมูลองค์กร ประกอบด้วย คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council) ทีมบริการข้อมูล (Data Steward Team) และผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูล (Data Stakeholders) การวัดการดำเนินการและความสำเร็จของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ จะต้อง ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มั่นคงปลอดภัย รักษาความเป็นส่วนตัว เชื่อมโยง และเป็นประโยชน์ กรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน อย่างน้อยต้องประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. การกำหนดสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงาน

2. การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบ และการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบบริหารและกระบวนการจัดการ ข้อมูลมีประสิทธิภาพสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน และบูรณาการข้อมูลระหว่างกันทั้งภายในและภายนอก หน่วยงาน และคุ้มครองข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ

3. การกำหนดมาตรการควบคุมและพัฒนาคุณภาพข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องครบถ้วน เป็น ปัจจุบัน มั่นคงปลอดภัย และไม่ถูกละเมิดความเป็นส่วนตัว รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน บูรณาการ และใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การวัดผลการบริหารจัดการข้อมูล โดยอย่างน้อยประกอบด้วย การประเมินความพร้อมของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน การประเมินคุณภาพข้อมูล และการประเมินความ มั่นคงปลอดภัย ของข้อมูล

5. การจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อกำหนดนโยบายข้อมูลหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเข้าถึงและ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่างๆภายในหน่วยงาน สำหรับให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายหรือ กฎเกณฑ์ได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอันจะนำไปสู่การบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐอย่างเป็นระบบ

6. การจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐและบัญชีข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

6. แนวทางการจัดตั้งคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล

โครงสร้างของบุคลากรที่ รับผิดชอบในธรรมาภิบาลข้อมูลของสำนักงาน คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) (Data Governance Structure) การกำหนด โครงสร้างธรรมาภิบาล ข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) เพื่อ แสดงลำดับขั้นระหว่าง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) และแสดงถึงสิทธิในการสั่งการตามลำดับขั้น โครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูล ของ สดช. แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council) ประกอบไปด้วย ผู้บริหารระดับสูงสุดของหน่วยงาน (Chief Executive Officer) ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง (Chief Information Officer) ผู้บริหารข้อมูลระดับสูง (Chief Data Officer) ผู้บริหารด้านการรักษาความปลอดภัยระดับสูง (Chief Security Officer) ผู้บริหารจากส่วนงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงหัวหน้าทีม

2. ทีมบริการข้อมูล (Data Steward Team) ประกอบไปด้วย หัวหน้าบริการข้อมูล (Lead Data Steward) บริการข้อมูลด้านธุรกิจ (Business Data Stewards) บริการข้อมูลด้านเทคนิค (Technical Data Stewards) บริการข้อมูลด้านคุณภาพข้อมูล (Data Quality Stewards) รวมไปถึงบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับ ความมั่นคง ปลอดภัย กฎหมาย และบุคคลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายข้อมูลและความรู้อื่น ๆ ที่จะสนับสนุนให้เกิดธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐที่ดีภายในหน่วยงานของสศช. ทีมบริการข้อมูลรับคำสั่งโดยตรงจาก คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล และมีภาระให้ข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจต่อคณะกรรมการธรรมาภิบาล ข้อมูล

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Data Stakeholder) ประกอบไปด้วย เจ้าของข้อมูล (Data Owners) ทีม บริหารจัดการข้อมูล (Data Management Team) ผู้สร้างข้อมูล (Data Creators) และผู้ใช้ข้อมูล (Data Users) ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนธรรมาภิบาลข้อมูลต่อทีมบริการข้อมูล และ คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล

(ลงนาม)

(นางสาวเลิศุไร เลิศไกร)

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน

(ลงนาม)

(นายจिरยุทธ์ คำจจร)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน

ผู้รับรองผลการพัฒนาความรู้

ประกาศนียบัตร

ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

เลิศอุไร เลิศไกร

ได้ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในบทเรียน
การสร้างความเข้าใจกรอบธรรมาภิบาลข้อมูล
(Data Governance Framework Awareness)

รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1:50 ชั่วโมง

โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
ให้ไว้ ณ วันที่ 22 ม.ค. 2567

(นายชินทร์ ธีรฐิตยางกูร)

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

12cfbc82